

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ

DİYARBAKIR İSTASYON MEYDANI MİTINGİ GÖZLEM RAPORU - 2022

1. GİRİŞ

8 Mart 2022 tarihinde Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla Diyarbakır İstasyon Meydanı'nda miting düzenlenmiştir. Dünya Kadınlar Günü kapsamında gerçekleştirilen miting için İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi Kadın Komisyonu olarak, miting alanında gerçekleşebilecek hak ihlallerini gözlemlemek amacıyla 3 ayrı arama noktasında gözlem yapılmıştır. Ofis semtinden miting alanına giriş (ana giriş), Mardin Kapı ve Bağlar semti tarafından yapılan girişlerde gözlemlerde bulunulmuştur. Bu gözlemler sonucu bazı ihlaller tespit edilmiş ve aşağıda detaylarına yer verilmiştir.

2. TESPİTLER

8 Mart 2022 tarihinde Dünya Kadınlar Günü dolayısıyla Diyarbakır'da istasyon meydanında gerçekleşen miting alanında tespit edilen ihlaller;

1. Ofis semti, Bağlar ve Mardin Kapı tarafından yapılan girişlerde ince arama olarak adlandırılan ve özellikle ayakkabılar çıkartılarak aramalar yapılmıştır. Tertip komitesinde görevli kişilerce kolluk görevlilerine yapılan itiraza ve mutabakat olmasına rağmen ayakkabı aramalarına devam edilmiştir. Kolluk ile yapılan görüşmeler sonucu görevli kişilerin ayakkabıları aranmamış, 'şüpheli' gördükleri kişilerin ayakkabılarının içinde 'paçavra' olduğu gerekçe gösterilerek yapılmaya devam edilmiştir.

2. Miting alanına girerken arama noktalarından önce çevik kuvvetin arama noktalarına girişi zorlaştırması ve çok sayıda polisin olması kortejle giriş yapacak kadınlar tarafından kabul edilmemiştir. Özellikle çevik kuvvetin erkek polislerden oluşuyor olması dikkat çekici bir durumdur. Müzakere ekibi ve kolluk görevlileri arasında

yapılan görüşmeler uzun süre uzlaşmamıştır. Bundan dolayı 12.00'da başlayacak miting gecikerek, 14.30 civarı başlamıştır.

3. Miting alanına girişler 3 ayrı semt yönünden yapılmıştır. Her giriş sonrası da 3 ayrı arama noktası kurulmuştur. Arama noktaları arası yaklaşık 300 m uzaklığındadır. Kısa bir mesafe olmasına rağmen her arama noktasında aynı yöntem ile arama yapılmıştır. Miting alanının bariyer ile etrafının kapalı olmasına rağmen 300 m gibi kısa mesafelerde tekrar tekrar arama yapılması kötü muamele ve baskı unsuru oluşturmaktadır.
4. Birçok kadın arama noktalarında kötü muameleyle maruz kalmış ve ince aramadan geçirilmiştir. Bir kadının ayakkabı aramasına itiraz etmesi üzerine, arama noktasında ki görevli kadın polis tarafından atletinin çıkarılmasına varacak derecede ince aramaya zorlanmıştır. Yine miting alanına giriş yapan birçok kadına taciz boyutuna varacak düzeyde uzun süreli elle arama yapılmıştır.
5. Ofis semti tarafından ilk giriş noktasına bırakılan X-ray cihazını çoğunlukla LGBTQ+ bireyler kullanmıştır. Kolluk görevlilerinin LGBTQ+ bireyleri aramak veya dokunmak istememesi gibi ayrımcı bir tutum gözlemlenmiştir.
6. KESK'in (Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu) 8 Mart mitingi için bastırılmış olduğu bandana içeri alınmamıştır. Bu bandana üzerinde KESK'e ve kadına ait semboller bulunmaktadır. Görsel olarak aşağıda eklenmiştir.

7. KESK'in 8 Mart mitingi için bastırılmış olduğu kalemlik içeri alınmamıştır. Gerekçe olarak kalemlik üzerinde bulunan kadın sembolünün TJA'ya (Özgür Kadın Hareketi) ait sembol olarak gösterilmiştir. Söz konusu kalemlik aşağıya görsel olarak eklenmiştir.

8. Miting alanına çocuklarıyla ve bebekleriyle gelen kadınların çocuklarının (3-4 yaş) ve bebeklerinin üzerleri ve bebek arabalarının da arandığı görülmüştür.
9. Miting alanına girişte 4 kadın 3 erkek ters kelepçe yapılarak gözaltına alınmıştır. Kolluk görevlileri tarafından önleme göz altısı olduğu belirtilerek ifadeleri alındıktan sonra serbest bırakılmışlardır.
10. Miting çıkışında MA müzik kadın solisti ve 1 sunucu gözaltına alınmıştır. Gözaltına alınan sunucunun gözaltı gerekçesi; “özgürlük mücadelesinde yaşamını yitiren kadınlar için saygı duruşuna davet ediyorum” şeklinde olan cümlesi nedeniyle gözaltına alınmıştır. Kürtçe yaptığı bir konuşmanın Türkçeye çevrilerek ‘örgüt propagandası’ yaptığı iddia edilmiştir. Emniyette alınan ifade sonrası serbest bırakılmıştır. 8 Mart miting program içeriğinin emniyet ile paylaşılmış olması, sorumlu kolluk görevlilerinin saygı duruşu ile programın başlayacağını bildiği de belirtilmesi gereken bir husustur.
11. Miting alanına girecek olan, pankartlar, flamalar, dövizler tek tek açılıp kontrol edilmiştir. Bazı döviz ve pankartlar yasaklı olup olmadığı kontrol edilmek amacıyla uzun süre giriş noktasında bekletilmiştir. Bazı pankartlar ve dövizler içeri alınmış, bazı pankart ve dövizler yasak olduğu gerekçesi ile miting alanına alınmamıştır.
12. Kortej şeklinde alana girmek isteyen kadınlar arasında; Barış Anneleri, Siyasi parti temsilcileri, sivil toplum örgütü temsilcileri bulunmaktaydı. Miting alanına giriş öncesinde bulunan çevik kuvvet ekiplerinin koridor açmaması, arama noktalarına geçişin kolluk görevlileri tarafından belirlenmesi alana girişi oldukça zorlaştırmıştır. Arama noktalarında ciddi vakit kaybına ve yığılmaya sebep olmuştur. Buna yönelik geliştirilen itiraz süresi içerisinde kadınlar darp edilmiş, Barış annelerine yönelik kötü muamele gerçekleştirilmiş, biber gazı kullanılmıştır. Aşağıda yaşanan kötü muamele ve darp sonu oluşan yaralanmalara ilişkin görsel eklenmiştir.

13.Mardin kapı tarafında ki kontrol noktasına kadınların üst araması için sadece 2 kapalı kabin getirilmiş olması yüzlerce kişinin birikmesine, aralarında yaşlı ve bebekli kadınlarında bulunmasından dolayı da gerginlikler yaşanmasına neden olmuştur.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Hatırlatmak isteriz ki;

Kadınların erkeklerle eşit koşullarda çalışmak amacıyla vermiş oldukları mücadelenin başlangıcı olan 8 Mart 1857 yılında New York'ta tekstil işçisi kadınlar çalıştıkları işyerlerinde grevler yapmaya başladılar. Talepleri son derece net ve adildi: "Daha iyi koşullarda çalışmak, 10 saatlik iş günü, eşit işe, eşit ücret..." Yapılan grevlerden birinde çıkan yangında 129 kadın işçi yaşamını yitirdi. 1910 yılında Clara Zetkin, 8 Mart'ın Dünya Kadınlar Günü olarak anılması önerisini getirdi ve öneri oy birliğiyle kabul edildi. O zamandan bu yana 8 Mart Dünya Kadınlar günü olarak anılmaya başlandı.

Kadınların binlerce yıllık ezilmişliğine karşı direnişin miladı olarak her 8 Mart'ta sesini yükselten kadınların 8 Mart 2022 tarihinde Diyarbakır İstasyon Meydanında maruz kaldığı ve tespit edebildiğimiz hak ihlallerine ilişkin gözlem raporumuzu kamuoyu ile paylaşıyoruz. Günün anlam ve önemine ilişkin kadınların hala haklarını ararken ve günlerini kutlarken maruz kaldıkları hak ihlalleri artarak devam etmiştir.

Gözlem ve tespitlerimize ilişkin önerilerimiz şu şekildedir;

1. İnsan hak ve onuruna yakışır şekilde gösteri ve yürüyüş yapma hakkının kullanılması,
2. Miting sırasında tam yetkili sorumlu amir ve miting tertip komitesindeki kişilerin, gelişebilecek olumsuzluklara anında çözüm getirerek gerginliği düşürmesi,
3. Tertip komitesinin önceden emniyete ilettiği ve uzlaşılan koşulların hem kollukta hem de komite görevlilerinde bulunması,
4. Önceden yazılı hale getirilen yasaklı objeler dışındaki hiçbir şeye kolluk tarafından keyfi müdahale yapılmaması
5. Arama noktalarında daha sakin ve her iki taraf açısından da çözüm odaklı yaklaşılması gerekmektedir.
6. Kişinin üst aramasında yönetmelik ve hukuka uygun davranılmalı, insanlık onurunu zedelemeyecek özen gösterilmelidir.
7. Kadın aktivistlerine yönelik son yıllarda sürdürülen sistematik baskılar son bulmalıdır.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ DİYARBAKIR ŞUBESİ

KADIN KOMİSYONU